

Uchwała Nr 173/2020
Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie
z dnia 14 kwietnia 2020 r.

w sprawie wszczęcia postępowania nadzorczego wobec części uchwały Rady Gminy Trzebieszów.

Na podstawie art. 61 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 z późn. zm.), art. 91 ust. 1 w związku z art. 86 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506 ze zm.) oraz art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2137) – Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie

uchwała, co następuje:

wszczyna się postępowanie nadzorcze w celu stwierdzenia nieważności uchwały Nr XIX/128/2020 Rady Gminy Trzebieszów z dnia 2 kwietnia 2020 r. w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości zamieszkałej, w części dotyczącej:

1) § 1 ust. 2 uchwały w zakresie wyrazów „lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych”,

2) załącznika nr 1 określającego wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi odnośnie:

- nagłówek, wiersz „Termin składania”, pozycja: W ciągu 6 miesięcy w przypadku gdy zmieniła się liczba osób w wyniku zgonu jednej z osób,

- poz. C. Oświadczenie właściciela nieruchomości, pkt 2., w zakresie wyrazów „a wytworzony kompost będzie wykorzystywany na własne potrzeby (bioodpady nie będą wystawiane do odbioru przez przedsiębiorcę)”,

z powodu naruszenia art. 6m ust. 1 i ust. 2, art. 6n ust. 1 pkt 1 i art. 6k ust. 4a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2019 r., poz. 2010 z późn. zm.).

U z a s a d n i e n i e

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie, po zbadaniu doręczonej 8 kwietnia br. Rady Gminy Trzebieszów, o której mowa w sentencji, stwierdziło, że została ona podjęta z istotnym naruszeniem prawa.

Badaną uchwałą Rada Gminy określiła wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały. W § 1 ust. 2 uchwały Rada postanowiła, że: „Deklarację składa się w terminie 14 dni od dnia zamieszkania na danej nieruchomości pierwszego mieszkańca lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych (...)”.

Postanowienia art. 6m ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2019 r., poz. 2010 z późn. zm.) stanowią, że okolicznością zobowiązującą właścicieli nieruchomości do złożenia deklaracji o wysokości opłaty jest dzień zamieszkania na danej nieruchomości pierwszego mieszkańca lub powstanie na danej nieruchomości odpadów komunalnych. W przypadku właścicieli nieruchomości zamieszkałych, fakt powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych nie stanowi przesłanki do powstania obowiązku zapłaty ani do składania deklaracji, gdyż obowiązek złożenia deklaracji i ponoszenia opłaty uzależniony jest od okoliczności zamieszkania na danej nieruchomości (art. 6i ust. 1 pkt 1 ustawy). Powstanie odpadów komunalnych natomiast jest przesłanką do złożenia deklaracji, ale tylko w sytuacji gdy rada postanowi w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego - na mocy art. 6c ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach - o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne. W przypadku gminy Trzebieszów nieruchomości niezamieszkałe nie zostały objęte systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, wobec czego Rada nie jest uprawniona do regulowania kwestii składania deklaracji dotyczących nieruchomości niezamieszkałych. Mając na uwadze powyższe regulacje Rada wykroczyła poza zakres delegacji ustawowej, określonej w art. 6n ust. 1 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie.

W załączniku nr 1 określającym wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w nagłówku wzoru, pod pozycją „Termin składania”, Rada wskazała - obok terminów na złożenie deklaracji, tj.: 14 dni od dnia zamieszkania na danej nieruchomości pierwszego mieszkańca oraz do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana liczby osób zamieszkujących, także termin: „W ciągu 6 miesięcy w przypadku gdy zmieniła się liczba osób w wyniku zgonu jednej z osób”. W ocenie Kolegium RIO ustanowienie 6 - miesięcznego terminu nie wynika z przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Terminy składania deklaracji zostały wskazane w art. 6m ust. 1 i 2 ustawy i zgodnie z nimi deklarację składa się w terminie 14 dni od dnia zamieszkania na danej nieruchomości pierwszego mieszkańca, a nową deklarację w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana danych będących podstawą do ustalenia wysokości opłaty. Możliwość wprowadzenia dodatkowego terminu – zdaniem Kolegium - nie wynika również z art. 6m ust. 5 ustawy o utrzymaniu czystości

i porządku w gminach. Przepis ten pozwala na złożenie deklaracji, której skutkiem będzie zmniejszenie wysokości zobowiązania z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami za okres wsteczny. Nie jest to jednak ustalenie kolejnego terminu do złożenia nowej deklaracji, a jedynie wyjątek od zasady ustanowionej w art. 6m ust 4 ustawy, zgodnie z którą właściciel nieruchomości nie może złożyć deklaracji zmniejszającej wysokość opłaty. W ocenie Kolegium przepis art. 6m ust. 5 ustawy, wprowadzający termin do złożenia deklaracji zmniejszającej wysokość opłaty, nie znosi terminu wynikającego z art. 6m ust. 2 ustawy (który jest terminem instrukcyjnym), a rozstrzyga jedynie o skutkach złożenia - z przyczyn tam wskazanych - nowej deklaracji w terminie do 6 miesięcy i po ich upływie.

W części C wzoru deklaracji zatytułowanej „Oświadczenie właściciela nieruchomości” Rada zobowiązała właścicieli do złożenia oświadczenia o następującej treści: „Oświadczam, że na terenie nieruchomości wskazanej w dziale B.4. niniejszej deklaracji znajduje się kompostownik przydomowy, a wytworzony kompost będzie wykorzystywany na własne potrzeby (bioodpady nie będą wystawiane do odbioru przez przedsiębiorcę)”. W ocenie Kolegium regulacja ta, w zakresie zwrotu „a wytworzony kompost będzie wykorzystywany na własne potrzeby (bioodpady nie będą wystawiane do odbioru przez przedsiębiorcę)” nie znajduje uzasadnienia w przepisie delegacyjnym art. 6n ust. 1 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zgodnie z którym organ stanowiący określa wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowego obliczenia wysokości tej opłaty. Wymóg zobowiązujący właścicieli nieruchomości do złożenia oświadczenia w powyższym zakresie nie ma związku z prawidłowym obliczeniem opłaty uwzględniającej wprowadzone przez Radę Gminy zwolnienie z części opłaty właścicieli kompostujących bioodpady. Dodatkowo, żądanie złożenia oświadczenia o przytoczonej wyżej treści, wykracza poza uprawnienie z art. 6m ust. 1b pkt 7 ustawy. Zgodnie z nim rada może wymagać jedynie podania informacji dotyczących posiadania kompostownika przydomowego i gromadzenia w nim bioodpadów stanowiących odpady komunalne.

Kwestionowana część postanowienia Rady Gminy, mająca charakter warunku wykracza jednocześnie poza zakres uprawnień wynikający z art. 6k ust. 4a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Zgodnie z tym przepisem rada gminy zwalnia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, proporcjonalnie do zmniejszenia kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z gospodarstw domowych. Zdaniem Kolegium brzmienie art. 6k ust. 4a ustawy nie uprawnia organu stanowiącego jst do określania jakichkolwiek warunków, od spełnienia których uzależnione jest częściowe zwolnienie z opłaty.

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie informuje, że w toku postępowania nadzorczego Rada Gminy Trzebieszów może, w terminie do 4 maja 2020 r., złożyć stosowne wyjaśnienia mające istotne znaczenie dla sprawy, jak również – uznając przytoczone wyżej racje prawne – dostosować kwestionowaną uchwałę do obowiązującego prawa.

5 maja 2020 r. o godz. 9:40 w siedzibie RIO w Lublinie, w sali posiedzeń Kolegium RIO, odbędzie się posiedzenie Kolegium RIO, na którym będzie rozpatrywana sprawa stwierdzenia nieważności części uchwały Rady Gminy Trzebieszów, o której mowa w sentencji.

Upoważniony przedstawiciel Rady Gminy ma prawo uczestniczenia w tym posiedzeniu i przedstawienia stanowiska w sprawie.

Wykonanie uchwały powierza się prezesowi Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie.

Otrzymują:

1. Rada Gminy Trzebieszów,
2. Wójt Gminy Trzebieszów.